

Fakta om båtlivet
i Sverige 2019

SweBoat
Båtbranschens Riksförbund

Fakta om båtlivet är en årlig publikation avsedd att ge faktaunderlag så att offentlig förvaltning, näringsliv och organisationer kan planera och fatta beslut om svenskt båtliv på riktiga grunder. För fakta i skriften svarar myndigheter och organisationer som finns angivna längst bak i skriften.

I Fakta om båtlivet 2019 återfinns valda delar ur Transportstyrelsens stora periodiskt genomförda "Båtlivsundersökningen" med fakta från hösten 2015. Nästa undersökning görs hösten 2020.

Hela Båtlivsundersökningen 2015 finns på Transportstyrelsens hemsida genom att där söka på "Båtlivsundersökningen" eller www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/Fritidsbatar/Statistik-och-fakta-fritidsbatar/batlivsundersokningen

Trevlig läsning önskar
Sweboat - Båtbranschens Riksförbund

INNEHÅLL

Båt-Sverige	2
Båtfakta	4
Båtars värde	5
Båtlivet	6
Båtturism	8
Båtlivet omsätter miljarder	8
Båtmarknad	10
Båtlivsorganisationer	10
Båtliv och miljön	12
Båtliv och säkerhet	16
Ordning och reda på sjön	18
Kontaktpersoner	22

Båt-Sverige

SVERIGE - ETT STORT BÅTLAND

Sverige har, med några av världens största skärgårdar och med många sjöar och kanaler, utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. En levande skärgård som genom allemansrätten och strandskyddet är öppen och tillgänglig för alla, ger utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. Fritt handredskapsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde för båtlivet.

Svenskarna är ett båtintresserat folk och båtlivet är en av de största folkrörelserna. En tredjedel av landets vuxna befolkning färdas med fritidsbåt minst en gång per säsong.

Sveriges båtindustri ger exportinkomster och arbetstillfällen inte minst i glesbygder. Det finns ett starkt växande intresse från båtägare i våra grannländer att förlägga semester till svenska vatten och hamnar vilket också är en viktig och ökande intäktskälla.

Med detta som bakgrund är det inte svårt att förstå att båtlivet betyder väldigt mycket för många svenska regioner, företag och utövare och att Sverige med rätta kan kallas ett stort båtland.

BRA GEOGRAFI FÖR BÅTLIV

Sverige har från Haparanda i norr till Svinesund i väster en kust på 2 700 km. Räknar man alla vikar, uddar och öar blir strandremsan 4 800 km.

Sverige har några av världens största skärgårdar med sammanlagt över 60 000 öar. Enbart Stockholms skärgård har 30 000 öar. I landet finns 95 000 farbara sjöar och 1 000 km kanaler. Över 8,5 procent av landets yta täcks av sjöar och vattendrag.

BÅTSVERIGE I VÄRLDEN

Sverige är ett av världens mest fritidsbåttäta länder. Antalet vuxna personer per fritidsbåt är cirka 13 i vårt land. Endast våra nordiska grannar, Norge och Finland, uppvisar något högre båttäthet, 7,7 respektive 8 personer/fritidsbåt. Som jämförelse går det 25 personer per fritidsbåt i USA, 33 i Holland, 124 i Frankrike och 236 i Spanien.*

* Källa: ICOMIA, Folkmängd/antal fritidsbåtar, 2015.

Båtfakta

HUR MÅNGA FRITIDSBÅTAR FINNS DET?

Det finns ingen exakt siffra som anger hur många fritidsbåtar det finns i landet. I Båtlivsundersökningen från hösten 2015* uppskattades det totala antalet båtar till 822 000 fritidsbåtar i Sverige, (felmarginalen var +/- 128 000, vilket innebär ett konfidensintervall om 693 500- 950 300 båtar).

Vid mätningen 2010 uppskattades det totala antalet båtar till 881 000, (felmarginalen var +/- 60 000 båtar), vid mätningen 2004 var antalet båtar 718 000, (felmarginalen var +/- 66 000 båtar).

Vanligaste båttypen är motorbåtar utan övernattningsmöjligheter med motor på minst 10 hk. De utgör 28,7 procent av båtbeståndet. Näst vanligaste båttyperna är jolle, eka och roddbåt utan motor som utgör 23,3 procent av båtbeståndet. Kategorin helt öppen båt med motor under 10 hk utgör 17,4 procent av båtbeståndet. Andelen båtar som det går att övernatta i är 20,7 procent.

Antalet sjödugliga båtar utgör 756 500 i Sverige. Utöver dem finns 65 500 båtar som inte är i sjödugligt skick och som inte planeras att sjösättas det närmaste året.

BYGGNADSÅR

Knappt var femte (19 procent) båt är byggd 2001 eller senare. Knappt var tredje (30 procent) båt är byggd tidigare än 1980.

BÅTLÄNGD

Drygt sju av tio (72 procent) är under 6 meter långa. Knappt 30 procent är mellan 6 och 11 meter långa, medan 1,7 procent av båtarna är mellan 11 och 15 meter långa.

Båtbeståndet fördelat på båttyper

Båttyp	% 2010*	% 2015**	Antal 2015**
Kanadensare, kajak	6,0	9,9	74 800
Jolle, eka, roddbåt utan motor	18,0	23,4	177 400
Helt öppen båt motor under 10hk	18,4	17,4	131 400
Totalt liten båt	42,5	50,7	383 600
Motorbåt motorpå minst 10hk utan övernattningsmöjligheter	32,0	28,7	216 900
Segelbåt, segeljolle utan övernattningsmöjlighet	2,6	2,5	19 200
Totalt dagtursbåt	36,8	31,2	236 100
Ruffad motorbåt, avsedd för övernattnig	13,6	11,4	86 500
Ruffad segelbåt avsedd för övernattnig	7,1	6,3	48 100
Totalt båtar avsedda för övernattnig	20,7	17,7	134 600
Totalt antal båtar i sjödugligt skick		92,0	756 200

* Båtlivsundersökningen 2010.

** Båtlivsundersökningen 2015, 822 000 båtar varav 756 200 i sjödugligt skick

BÅTARS HASTIGHET

Drygt var tredje båt (38 procent) har en maxhastighet av 15 knop. Nästan varannan båt (47 procent) har en maxhastighet av 20 knop.

Nästan fyra av tio (39 procent) har en maxhastighet av 21-40 knop. 2 procent uppges ha en maxhastighet av 41 knop eller snabbare.

BÅTTOALETT

Av de nästan 822 000 fritidsbåtarna som finns i Sverige är det ca 82 000 (10 procent) som har en toalett ombord. Av dessa har ca 25 000 (3 procent) en tank som endast kan tömmas till sjön, 33 000 (4 procent) har en bärbar toalett, 25 000 (3 procent) har en tank som kan sugtömmas via däckbeslag och ca 8 800 (1 procent) med direktutsläpp till sjön.

TYP AV BÅTMOTOR

Observera att uppgifterna nedan angående båtmotortyper är hämtade ur Båtlivsundersökningen 2010.

Antalet båtar försedda med motor är 464 000 st. Av dessa är nästan hälften (49 procent) 4-taktsmotorer eller en 2-taktsmotor av ny typ med direktinsprutning.

Motortyp (procent)	
Diesel inombordsmotor	15,1
4-takts bensininombordsmotor	7,4
2-takts bensininombordsmotor	2,3
4-takts utombordsmotor	17,2
2-takts utombordsmotor, ny typ med direktinsprutning	6,8
2-takts utombordsmotor av traditionell typ	30,0
Annan typ av framdrivningsmotor	2,6
Vet ej	18,7

Båtars värde

Hälften av alla båtar (49,8 procent) har ett värde som understiger 20 000 SEK. Knappt fyra av tio båtar (38,7 procent) har ett värde mellan 20 000 och 600 000 SEK och båtar med ett värde över 600 000 SEK utgör 1,4 procent. 10 procent av båtägarna vet inte värdet på sin båt.

I kategorin liten båt, 383 600 st, har 74 procent ett uppskattat värde under 20 000 SEK, varav hälften har ett värde under 5 000 SEK.

Av dagturbåtarna, 257 500 st, har drygt 62 procent ett värde på upp till 75 000 SEK. Av de ruffade motorbåtarna, 86 500 st, har 57 procent ett värde på mellan 20 000 och 200 000 SEK. Av de 26 700 ruffade segelbåtarna har 69 procent ett värde på upp till 600 000 SEK.

Endast 4 procent av de ruffade segelbåtarna har ett uppskattat värde som överstiger 2 miljoner SEK.

Uppskattat värde (procent)*

Värde	Båtkategori	Liten båt	Dagtursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt
Max 4 999 kr		48,2	7,8	0,7	0,6
5 000 - 20 000 kr		32,9	29,4	8,1	1,9
20 001 - 75 000 kr		9,0	25,5	35,9	27,5
75 001 - 200 000 kr		0,7	18,3	30,4	22,9
200 001 - 600 000		0,3	7,2	18,2	29,4
600 001 - 2 000 000 kr		0,0	2,0	3,1	13,5
2 000 001 - 6 000 000 kr		0,0	0,7	1,8	1,3
Över 6 000 000		0,0	0,2	0,0	0,2
Vet ej		9,0	9,1	1,7	2,7

*Båtlivsundersökningen 2015, bas. Samtliga undersökta båtar, 821 903 st.

Båtlivet

VEM UTÖVAR BÅTLIV?

Människor i alla åldrar och ur alla samhällsgrupper är ute på sjön. Närmare 1,5 miljoner vuxna svenskar (mellan 20–74 år) fördelat över nästan 1 miljon hushåll vistades i fritidsbåt under 2015.

Motsvarande siffra 2010 var 2,5 miljoner och för 2004 1,8 miljoner.

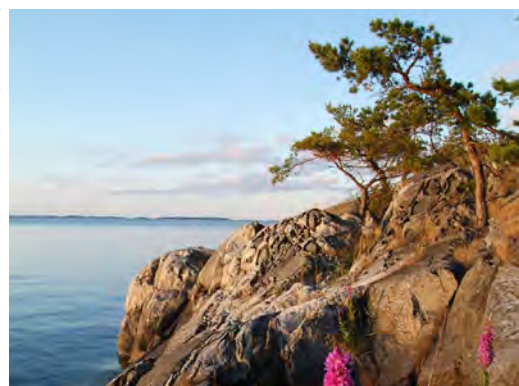
En förklaring till minskningen antas delvis bero på det fina vädret sommaren 2010 och dåliga vädret under sommaren 2015.

VARFÖR UTÖVAS BÅTLIV?

Tre av fyra båtägare upplever att båtlivet påverkar deras hälsa ganska eller mycket positivt. De viktigaste är natur- och frihetsupplevelsen, tystnaden och lugnet samt fint väder.

Hur viktig är upplevelsen? (Medelvärde på en 5-gradig skala)	
Naturupplevelsen	4,5
Frihetsupplevelsen	4,4
Besöka unika platser	3,2
Bra komfort ombord	3,0
Tillgång till toaletter i gästhamn	2,8
Social samvaro i hamn	2,6
Service i gästhamn	2,5

HUR ANVÄNDS BÅTARNA?

Totalt antal båt-användningsdagar under perioden maj–september 2015 var 12 miljoner, motsvarande siffra 2010 var 20,5 miljoner.

En förklaring till minskningen antas delvis bero på det fina vädret sommaren 2010 och dåliga vädret under sommaren 2015.

Hur används båtarna? (procent)	
Användningsområde	Totalt
Dagsturer	63
Fisketurer	47
Att åka ut och dyka	2
Helger med övernattnig	8
Ute i skärgård m m på semester	12
Längre resor på semester	4
Transport till sommarstuga, affär m.m.	10
Uthyrning	0
Annat	2

1 000 BÅTKLUBBAR I SVERIGE

- I Sverige finns det drygt 1 000 båtklubbar.
- De har tillsammans 250 000 medlemmar.
- Båtklubbarna finns längs hela vår kust, insjöar och i vattendrag.
- Båtklubbarnas verksamhet utgör en grundsten i svenskt båtliv och bygger i huvudsak på ideellt och frivilligt arbete.

Fotot visar parad i Pårsundet under Båtklubbarnas dag i Stockholm 2016

Båtturism

GÄSTHAMNAR OCH BÄDDNÄTTER

Det finns över 1 500 fritidsbåtshamnar i Sverige varav drygt 400 är klassificerade gästhamnar. Totalt räknar man med att det finns ca 500 hamnar i Sverige som tar emot gästbåtar. Resten är fritidsbåtshamnar med säsongsplatser. Riksföreningen Gästhamnar Sverige (RGS) håller i klassificeringen av gästhamnarna längs den svenska kusten, i sjöarna och kanalerna. Föreningen med sina drygt 400 medlemmar ansvarar också för insamling och sammanställning av gästhamnsstatistiken.

Läs mer på www.gasthamnarsverige.se

Antal båtar som anlöpte gästhamnar i Sverige 2018 var 381.132, (statistik inhämtat från 80 procent av Sveriges gästhamnar, de officiellt godkända gästhamnarna) en ökning med ca 5 procent jämfört med 2017 vilket tillskrivs bra väder och ett ökat båtlivsintresse. Genomsnitt antal personer är 2,8 vilket ger ca 1 067 170 gästnätter. Värdet på destinationen av en gästnatt värderas idag till 975:- /person som övernattar i gästhamnen (skiljer sig på olika destinationer beroende på utbud) detta ger ett totalt värde på insamlad statistik på ca 1 miljard SEK.

Oförändrad statistik på utlandsflaggade båtar som utgör ca 37 procent av redovisad statistik. Där Norden följt av Norra Europas länder toppar. Under 2018 visar statistiken på en liten ökning av fritidsbåtar från de brittiska öarna och från södra Europa.

Siffrorna på antal båtar och gästnätter är inhämtade och räknade inom ramen för de som är medlemmar i branschorganisationen för Sveriges Officiella gästhamnar och redovisas årligen på uppdrag av tillväxtverket.

Båtliv omsätter miljarder

TILLVERKNING

Den uppskattade svenska båtproduktionen var 2018 ca 5 892 båtar. Av dessa var omkring 109 segelbåtar, 144 motorbåtar med inombordsmotorer och 5 639 båtar för utombordsmotorer m.m.

Värdet av båtproduktionen ligger på cirka 1,3 miljarder SEK årligen.

EXPORT OCH IMPORT

Båtexporten uppgick 2018 till 761 miljoner SEK och båtimporten till 1,26 miljarder SEK. Dessa siffror är handelsledets värden utan moms.

Båtexport i MSEK					Båtimport i MSEK				
2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
403	537	562	629	761	766	986	1 262	1 405	1 263

MOTORER OCH TILLBEHÖR

Motor- och tillbehörsförsäljning svarar för ca 2 miljarder SEK exkl. moms i grossistledet. Dessa varor går ut via handels- och serviceföretag och motsvarar omkring 4 miljarder SEK inkl. moms i konsumtion. Drivmedel för båtar säljs för ca 1,49 miljarder SEK inkl.moms per år.

Båtägarna anger att de i genomsnitt har andra kostnader (bränsle, amorteringar, räntor ingår ej) för sin båt på 4 000 SEK per år. Med Båtlivsundersökningens uppskattade antal båtar i Sverige innebär detta ytterligare 3 miljarder SEK för service, försäkringar, båtplatser, uppläggnings m.m.

Fritidsbåtsägarnas utgifter för mat, dryck och restaurangbesök var 2015 omkring 1 miljard SEK. Utgifter för andra aktiviteter i anslutning till båtåkandet som besök på museer eller andra turistattraktioner, golfspel etc, är inte inräknade. I Båtlivsundersökningen 2015 ställdes inga frågor om aktiviteter i anslutning till båtåkandet.

Sammantaget ger båtlivet en omsättning genom såväl försäljning av sina egna varor och tjänster som genom dem som uppstår i samband med båtens användning som sannolikt ligger omkring 15 miljarder SEK årligen. Detta genererar i sin tur uppemot ca 3 miljarder SEK i moms till statskassan.

DRIVMEDEL

Precis som för biltrafiken består en stor del av drivmedelskostnaden av skatt till staten.

Drivmedelsskatt m.m. från båtlivet				
	2015	2016	2017	2018
Bensinpris (BF95) årssnitt/liter	15,50	15,53	16,56	17,85
Moms	3,10	3,13	3,31	3,57
Punktskatter (CO ² - & energiskatt)	5,58	6,05	6,20	6,44
Total skatt/liter	8,68	9,18	9,51	10,01
Förbrukning, tusen m ³	47,00	50,27	48,41	53,74
Bensinskatter, MSEK	408,00	461,28	460,48	537,94
Försäljningsvärde, MSEK	728,00	785,72	801,67	959,26
Dieselpreis, årssnitt/liter	14,50	15,27	16,36	18,13
Moms	2,90	3,05	3,27	3,63
Punktskatter (CO ² - & energiskatt)	5,05	5,56	5,73	4,53
Total skatt/liter	7,95	8,61	9,00	8,16
Förbrukning, tusen m ³	25,00	23,86	22,14	21,91
Dieselskatter, MSEK	199,00	205,56	199,30	178,70
Försäljningsvärde, MSEK	362,50	364,34	362,21	397,23
Gasoil (färg.miljökl. III, årssnitt/liter)	12,60	12,59	13,43	14,9
Moms	2,52	2,52	2,69	2,98
Punktskatter (CO ² - & energiskatt)	4,07	4,05	4,09	2,98
Total skatt/liter	6,59	6,57	6,78	7,14
Förbrukning, tusen m ³	65,90	63,03	64,85	62,72
Försäljningsvärde, MSEK	126,00	120,82	128,53	130,89
Summa skatter	672,90	729,87	724,63	779,36
Summa försäljningsvärde, MSEK	1 216,50	1270,88	1292,41	1487,38

Båtmarknad*

Marknaden i Sverige uppskattades 2018 till att bestå av ca 20 110 båtar. Av dessa var 158 segelbåtar, 2 843 motorbåtar med inombordsmotorer och 17 109 båtar för utombordsmotorer m.m.

Uppskattat antal båtar på den svenska marknaden				
	2015	2016	2017	2018
Segelbåtar	149	104	280	158
Motorbåtar (inombordsmotorer)	2 273	3 336	3 739	2 843
Båtar (utombordsmotorer m.fl.)	10 893	13 821	14 746	17 109
Totalt	13 315	17 262	18 765	20 110

* Reservation för att samtliga båtar inte är försålda till slutkonsument. I dessa siffror ingår även importerade begagnade båtar.

Under året har exporten ökat och importen minskat i omsättning, vilket syns i tabellerna på sid 8. Antalet exporterade båtar ökat med 259 stycken. Antalet importerade båtar ökade med ca 1 513 stycken trots lägre omsättning, detta beror på att båtarna minskar i storlek. År 2018 exporterades ca 2 509 båtar till ett värde av ca 761 miljoner SEK. De största exportmarknaderna är Norge, Finland och Tyskland. Båtimporten uppgick 2018 till ca 1,3 miljarder SEK och 16 727 båtar. Dessa kommer i första hand från Kina, Finland, Norge och USA.

SYSSELSÄTTNING

Båtbranschen är viktig för Sverige. Den ger sysselsättning till företag i hela landet. Den finns ofta i traditionellt sysselsättningsvaga områden som Orust/Tjörn, Gotland, Värmland, Småland och på några platser i Norrland, och den ger landet exportinkomster.

Drygt 4 000 personer är direkt sysselsatta i den svenska båtbranschen. Om man räknar med alla underleverantörer torde omkring 12 000 personer vara beroende av båtbranschen för sin sysselsättning.

Båtlivsorganisationer

Sweboat - Båtbranschens Riksförbund, är en intresseorganisation med ca 400 medlemsföretag.

Verksamhetens målsättning är att främja och värna gemensamma branschintressen, skapa gynnsamma verksamhetsbetingelser för branschen, vara branschens talesman och remissorgan, skapa förståelse för branschens vikt och roll i samhället samt medverka till en positiv inställning till båtlivet.

Läs mer på www.sweboat.se

Svenska Båtunionen, SBU, organiserar större delen av svenskt båtliv, cirka 900 klubbar och sällskap är anslutna med cirka 170 000 medlemmar. Unionens huvudsakliga uppgifter är att värna det ideella båtlivet och båtklubbarnas verksamhet, genom att arbeta med båtlivets miljö- och sjösäkerhetsfrågor, produktion av informationsmaterial samt att föra ut informationen till förbund, klubbar, enskilda medlemmar och olika samhällsorgan. Svenska Båtunionen är också en viktig remissinstans för alla frågor som berör båtlivet dels nationellt, men även inom EU som en av de största organisationerna inom European Boating Association, EBA.

Läs mer på www.batunionen.se

Svenska Seglarförbundet, SSF, är ett av 71 specialidrottsförbund som är anslutna till Svenska Riksidrottsförbundet, RF, och ett av 35 olympiska specialförbund i Sveriges Olympiska Kommitté, SOK.

SSF har ca 101 000 medlemmar, fördelade på 16 distrikt, 342 klubbar och 73 klassförbund. SSF har till uppgift att främja och administrera all seglingsidrott i Sverige och företräda svensk seglingsidrott i utlandet. Dessutom ska SSF utveckla och organisera sin verksamhet i samverkan med klubbar när det gäller rekrytering, utbildning, träning och tävling.

SSFs vision är: Svensk Segling – Tillgänglig för alla. Vi vill att fler ska kunna uppleva segling på riktigt. Fler ska få uppleva den frihet, den laganda och det ansvarstagande som är Svensk Segling. SSF bedriver verksamhet från fritidssegling till kappsegling, från utbildning av barn- och ungdomsledare till elitcoacher, från klubbarrangemanget till det stora eventet. SSF arbetar för att utveckla ett livslångt intresse för segelsporten – på alla nivåer. Vi arbetar även för att vår arena ska vara fri från plast och annan nedskräpning och startade under 2018 projektet Optimist för havet.

Läs mer på www.svensksegling.se

Svenska Kryssarklubben, SXX, är en av världens största båtklubbar med över 40 000 individuellt anslutna medlemmar varav 2 500 medlemmar i andra länder, huvudsakligen Norden. Klubben har över 17 000 registrerade båtar varav 15 procent är motorbåtar. Kryssarklubbens främsta uppgift är att öka intresset och lusten för längre färder till sjöss. Det gör man genom att arbeta för gott sjömanskap och att investera i och underhålla uthamnar, bojar, farleder, enslinjer, båk och kummel. Kryssarklubben utbildar unga genom en seglarskola med tre fartyg och två seglarläger med optimister och 2 kronor. Klubben vill inspirera till egna upplevelser genom information om båtar, utrustning, väder, hamnar och farleder både i Sverige och utomlands. Informationen finns i På Kryss, i årsböcker, farledsguider, på webben och Facebook. De över 220 blå svajbojar som Kryssarklubben placerat ut längs den svenska kusten och de nio uthamnar som finns efter ostkusten utgör en trygghetsfaktor för Kryssarklubbens medlemmar.

Klubben är representerad i större delen av Europa genom 14 kretsar och över 50 ombud. Kryssarklubben arrangerar över 40 eskadrar per år i svenska och utländska farvatten och är aktiv i utvecklingen av båtlivet, bevakar båtpolitiska frågor, deltar i den offentliga debatten svarar på remisser och är aktiv i sjösäkerhets- och miljöfrågor samt standardiseringsarbetet för fritidsbåtar. Läs mer på www.sxx.se

Riksföreningen Gästhamnar Sverige, RGS, är den samlade branschorganisationen för Sveriges gästhamnar.

Antal medlemmar uppgår till drygt 400 (ca 80 procent av Sveriges gästhamnar). Medlemmarna består av kommunala, privata och föreningsdrivna organisationer. Riksföreningen Gästhamnar Sverige arbetar med att kvalitetssäkra, utveckla och skapa hållbarhet inom service, marknad, värdskap, teknik och miljö. Riksföreningen samlar också in den årliga statistiken för Sveriges officiella och godkända gästhamnar.

Läs mer på www.gasthamnarsverige.se

BÅTMÄSSOR OCH MEDIA

I Sverige finns idag två större båtmässor inomhus, *Allt för sjön* på Stockholmsmässan, med cirka 68 000 besökare och *Båtmässan* i Göteborg med cirka 57 000 besökare.

Läs mer på www.alltforstjon.se respektive www.batmassan.se

Det finns även ett antal flytande båtmässor, varav de största är *Marstrand Boat Show* och *Allt på Sjön i Gustavsberg* utanför Stockholm. Dessa två arrangerar Sweboat - Båtbranschens Riksförbund själv.

Läs mer på www.marstrandboatshow.se respektive www.alltpasjon.se

I landet finns 4 facktidskrifter som speglar båtlivet. Utöver dessa finns ett nyhets-sajter, bloggar, communities på nätet.

Båtliv och miljö

En ren och vacker natur är en förutsättning för ett rikt båtliv.

Batmiljo.se är en webbplats där information och fakta finns samlat för allt som har med båtlivets miljöfrågor att göra. Sajten drivs av Svenska Båtunionen och ger båtägare tips för ett miljövänligare båtliv. Läs mer på www.batmiljo.se

Kemikalieinspektionen ansvarar för att granska och godkänna biocid innehållande båtbottnfärger innan de får säljas eller användas. Läs mer på www.kemi.se

Havs- och Vattenmyndigheten, som sedan 2011 har ansvar för alla miljöfrågor som påverkar hav och vatten, verkar för levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla. Myndigheten arbetar med frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av Sveriges sjöar, vattendrag och hav.

Läs mer på www.havochvatten.se/fritidsbatar

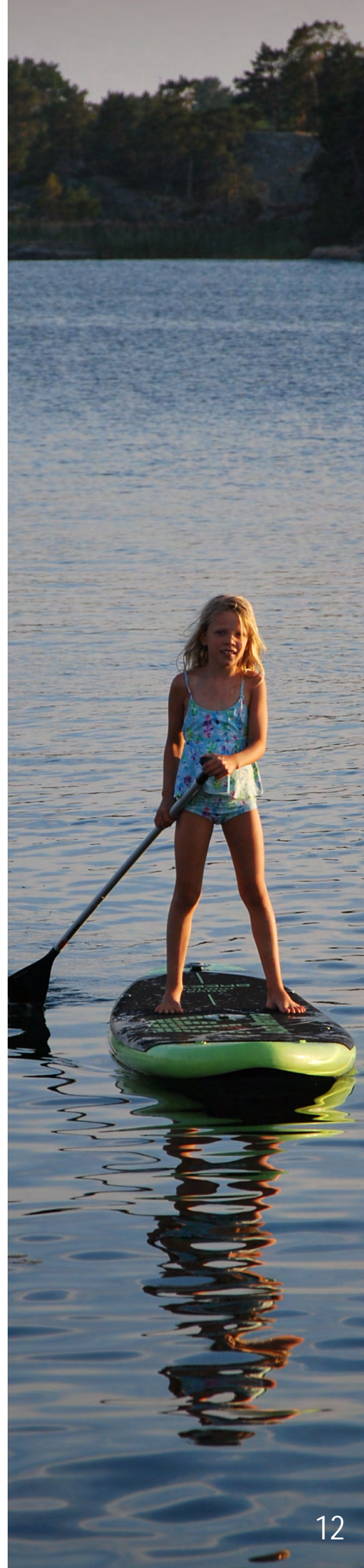
Håll Sverige Rent arbetar för att förebygga och motverka nedskräpningen. Skräpet finns överallt – i staden, i naturen och i havet. Organisationen samlar kunskap, driver opinion och tar fram konkreta verktyg och lösningar för att stoppa skräpet. Deras aktiviteter mot marin nedskräpning syftar till att minska tillförseln av skräp till havet och att öka kunskapen och engagemanget för att hitta lösningar på problemet. Varje år genomförs bl.a. kampanjen *Kusträddarna*, en manifestation där tusentals frivilliga städar kust och skärgård från skräp.

Läs mer på www.hsr.se

Naturskyddsföreningen är en ideell förening som startade för över hundra år sedan av en grupp vetenskapsmän, och idag är de Sveriges största miljöorganisation. Naturskyddsföreningen påverkar politiker och lagstiftningen, och deras viktigaste arbetsområden är klimat, hav, skog, jordbruk och miljögifter. De står även bakom världens tuffaste miljömärkning, Bra Miljöval.

Läs mer på www.naturskyddsforeningen.se

Skärgårdsstiftelsen arbetar för att bevara och utveckla en genuin skärgård. Stiftelsen sköter om cirka 40 naturreservat och underhåller fler än 2 000 byggnader och har gårdar med betesdjur för att behålla ett öppet skärgårdslandskap. Dessutom skapas förutsättningar för turism och friluftsliv genom att entreprenörer driver vandrarhem, restauranger, stugbyar och hotell i deras byggnader. I år firar Skärgårdsstiftelsen 60 år! Läs mer på www.skargardsstiftelsen.se

Städa Sverige är en av idrottsrörelsen helägd ideell organisation som i över tjugo år har engagerat ungdomsidrotten i att städa olika delar av den svenska miljön. Förutom vägstädning driver organisationen också miljöprojekt på 100-tals kuststränder. Läs mer på www.stadasverige.se

Transportstyrelsen är den myndighet som ansvarar för regler, tillstånd, tillsyn, olycksstatistik samt register. För fritidsbåtarnas del arbetar man bl a med utsläppsförbudet av toalettavfall och regelverket kring otillåtna båtbottnfärger. Transportstyrelsen sysslar också med fritidsbåtarnas säkerhet. Där finns en analytiker och en sjösäkerhetssamordnare/sekreterare i Sjösäkerhetsrådet. Sjösäkerhetsrådets ordförande är en chef på Transportstyrelsen.

Läs mer på www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/fritidsbatar

BÅTMILJÖRÅDET

Båtmiljörådet är en sammanslutning där organisationer och myndigheter som arbetar med båtlivets miljöfrågor kan utbyta information och erfarenheter. Från 1 januari 2015 är Transportstyrelsen ordförande i rådet.

Båtmiljörådet har antagit ett 12-punkters miljöprogram för att visa hur de aktuella miljöfrågorna bedöms, vilka mål som finns inom området samt listar överenskommelser om åtgärder. Båtmiljörådet vill genom miljöprogrammet arbeta för ett hållbart båtliv. De tre områden som för tillfället är utvalda som fokusområden är avfall i skärgården, ren båtbottn utan gift, uppläggnings och skrotning av båtar.

Medlemmar i rådet är Transportstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Havsmiljöinstitutet, Naturvårdsverket, Sweboat, Svenska Båtunionen, Svenska Kryssarklubben, Svenska Seglarförbundet, Miljöförvaltningen Göteborgs stad, Miljösamverkan Stockholms Stad, Länsstyrelsen i Stockholms län, Skärgårdsstiftelsen, Västkuststiftelsen, Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund, Svenska petroleum och biodrivmedel institutet, Riksföreningen Gästhamnar i Sverige, Briggen Tre Kronor och Svenskt marintekniskt forum.

REN BÅTBOTTEN

Båtbottnfärger har länge varit den dominerande metoden för att hålla båtbottn fri från påväxt av bland annat havstulpaner, musslor och alger. Biocidinnehållande båtbottnfärger måste godkännas av Kemikalieinspektionen innan de får säljas eller användas. Att en båtbottnfärg är godkänd av Kemikalieinspektionen innebär dock inte att den är miljövänlig.

Godkända färger har användningsvillkor som reglerar i vilka vatten och på vilka båtar färgen får användas; det vill säga om användning är tillåten på östkusten eller västkusten, för fritidsbåtar eller fartyg. För båtar med huvudsaklig förtöjningsplats i Bottniska viken eller i insjöar och andra inlandsvatten finns det inga godkända båtbottnfärger. Där får du bara använda biocidfria färger som det inte krävs godkännande för.

Mer information finns på www.kemi.se/batbotten

Det finns ur miljösynpunkt flera bättre alternativ till bottenmålning, som exempelvis borsttvätt, membranduk, ultraljud, avspolning under säsong även spolplatta eller torrsättning.

Mer information finns t.ex. på www.batmiljo.se

Medel för att hindra beväxning på båten (procent)					
Medel	Båtkategori	Liten båt	Dagtursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt
Båtbottenfärg		7,8	27,1	40,0	65,4
Maskinell båtbottevätt i vattnet		0,0	3,6	2,1	0,5
Tillfällig torrsättning		2,7	5,4	8,1	14,8
Skrubbing av båtbotten för hand		12,6	14,3	11,1	13,5
Förvaring av båten på land		7,5	6,3	4,4	1,2
Tillfällig förläggning av båten i sötvatten		0,1	0,3	0,3	7,5
Annan metod		1,7	2,9	4,1	0,8
Nej		68,8	38,9	42,8	18,5
Vet ej		4,6	9,7	4,1	2,3

Havs- och Vattenmyndigheten har kartlagt och utrett miljöpåverkan från de båtvättningsalternativ som finns för fritidsbåtar och tagit fram nationella riktlinjer för båtbottevätt av fritidsbåtar. I riktlinjerna berörs borsttvättar, spolplattor och tvätt på land. Syftet är att få en mer likriktad bedömning i kommunerna.

Mer information finns på www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/miljopaverkan/fritidsbatar

Enligt Båtlivsundersökningen 2015 har nästan var sjätte undersökt båt (16 procent) en båtbottefärg för att förhindra beväxning. Lika många torrsätter sin båt för rengöring med exempelvis spolning eller skrubbar båtbottnen för hand. Drygt hälften (56 procent) använder ingen metod alls för att förhindra beväxning. Uppdelat på havsområde är siffrorna för användning av båtbottefärg 38 procent för västkusten, 48 procent för Södra Östersjön, 20 procent för Norra Östersjön och 6 procent för insjöar.

Under 2016 initierades det nationella projektet Skrovmalet 2018/20 med huvudsakliga syfte att föreslå åtgärder för att komma tillrätta med problematiken kring negativ påverkan av miljögifter från båtbottefärger. Projektet bygger på två olika uppdrag; samverkansåtgärden från Miljömålsrådet om "Båtbottefärger och miljöfarliga färgrester" samt faktablad 17 i Åtgärdsprogrammet för havsmiljön God havsmiljö 2020 och kommer vara färdigt år 2020.

Mer information kring detta finns på www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/fritidsbatar/batlivets-miljofragor/ren-batbotten/skrovmalet

BORTAGNING AV BIOCIDFÄRGER

De senaste åren har allt fler båtägare avgiftat sin båt, alltså tagit bort all gammal biocidfärg från skrovet och bara använt färg fri från gifter efter det. Framförallt är det båtar i insjöar och i Bottniska viken som avgiftas då det inte är tillåtet med biocidfärgs användning där. Om man vill avgifta sin båt och avlägsna gammal biocidfärg ska det ske på ett säkert sätt. Att ta bort gammal färg på fel sätt kan vara en större hälso- och miljörisk än att låta den sitta kvar.

Läs mer i Transportstyrelsen broschyr "Giffri Båtbotten" som finns att ladda ner via länken nedan.

www.transportstyrelsen.se/sv/publikationer-och-rapporter/Publikationer/Sjofartspublikationer/Fritidsbatliv/giffri-bat-botten/

TOALETTAVFALL

Från den 1 april 2015 är det förbjudet för fritidsbåtar att släppa ut toalettavfall till vattnet, vilket gäller i hela Sveriges sjöterritorium, dvs ut till 12 nautiska mil och i allt inre vatten. 85 procent av hushållen som äger båt är positiva eller mycket positiva till förbudet. Av de som har toalett ombord är motsvarande siffra 59 procent och av de som inte har toalett ombord är 88 procent positiva eller mycket positiva till förbudet. Förbudet gäller även utländska båtar som vistas på svenskt sjöterritorium. Med toalettavfall menas allt utsläpp av avloppsvatten och annat avfall från varje typ av toalett, även transportabla. Dock inte hink eller liknande, men dessa får inte heller tömmas i vattnet enligt de allmänna hänsynsreglerna och dumpningsförbudet i Miljöbalken.

Toalettavfall innehåller näringsämnen fosfor och kväve, vilka bidrar till att sjöar och hav blir övergödda. Det finns flera alternativ för omhändertagande av toalettavfallet. Fasta båttoaletter kan tömmas till land via sugtömning till någon av de mottagningsanordningar som finns i fritidsbåtshamnarna. Portabla båttoaletter kan bäras i land och tömmas i en utslagsvask. Båtägare utan toalett ombord kan gå på en landtoalett eller också gräva ner avfallet på land. Det finns även flera alternativ till traditionella båttoaletter, så som torrtoalett, komposttoalett, frystoalett, förbränningstoalett, vattenbehandlingssystem och engångstoalett.

Mer information finns på www.transportstyrelsen.se/toa

Enligt Båtlivsutredningen 2015 har 10 procent av båtarna en toalett ombord. 4 procent har en bärbar toalett, en procent har en fast toalett med direktutsläpp i sjön, 2 procent har fast toalett med tank som töms enbart till sjöss, 3 procent har en fast toalett som kan sugtömmas genom däcksbeslag. Av de båtar med toalett ombord har 15 procent en fast toalett med direktutsläpp i sjön, var tredje båt med toalett har en fast toalett med tank som töms enbart till sjön, varannan toalett är en fast toalett som kan sugtömmas genom däcksbeslag. 4 procent har torrtoalett.

Hälften av de tillfrågade som har en fast eller bärbar toalett anser att möjligheten till att lämna toalettavfall i fritidshamnen är ganska dålig eller mycket dålig.

LOVA – EN SAK FÖR VÅRA HAV

LOVA, lokala vattenvårdsprojekt, är ett bidrag som ges för att stimulera kreativa och kostnadseffektiva initiativ som på lokal nivå syftar till att förbättra havsmiljön. Under 2018 har ett antal Lova projekt genomförts. Exempel är installation av borsttvättar, spolplattor etc.

Läs mer på www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/anslag-och-bidrag/havs--och-vattenmiljoanslaget/lova

PADDLA DIG TILL HÄLSA

Friluftslivet inom paddlingen har stor betydelse för både regional utveckling samt för människors hälsa. Idag kan alla paddla tack vare stabila, mer lättpaddlade kajaker. Hos Svenska Kanotförbundet finns cirka 100 godkända kanotutryrare och cirka 135 kanotklubbar spridda över hela landet för att inspirera alla åldrar.

Inom paddlingen finns någon gren för alla oavsett om man vill forsa fram bland härliga vågor eller njuta av havets eller sjöarnas exotiska värld. Omkring 500 000 personer paddlar årligen i någon form i Sverige. Genom Paddelpasset får människor lära sig mer om säkerhet, miljötankande och teknik vilket ger en än större upplevelse på vattnet.

Läs mer på www.kanot.com

SPORTFISKE, FRILUFTSLIV OCH BÅTLIV

Sportfiske är en av Sveriges största fritidssysselsättningar. Omkring 1,4 miljoner svenskar fiskar enligt SCB och Havs- och Vattenmyndigheten*. Båtlivsundersökningen 2015 visar att nästan hälften (47 procent) av alla båtar i undersökningen används till fiske. Många sportfiskare äger båt och en stor del av fiskelivet i Sverige är knutet till fiske med spö. Fritidsfisket, som till övervägande del utgörs av sportfisket, hade sammanlagda utgifter på 8,8 miljarder kronor under 2017 enligt SCB*.

Fritt handredskapsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde till våra svenska vatten. Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund är sportfiskarnas intresseorganisation. Förbundet organiserar drygt 61 000 medlemmar och har omkring 400 medlemsklubbar. Förbundets två främsta verksamhetsinriktningar är att på olika sätt arbeta för en bättre vattenmiljö och för ett bättre sportfiske. I arbetet med att främja sportfiskets förutsättningar ingår bland annat att informera om sjö- och issäkerhet. Sportfiskarna är därför representerade i både Sjösäkerhetsrådet och Issäkerhetsrådet.

Läs mer på www.sportfiskarna.se

*Fritidsfisket i Sverige 2017

Båtliv och säkerhet

De senaste 20 åren har antalet omkomna i samband med fritidsbåtliv mer än halverats.

Antal omkomna					
2013	2014	2015	2016	2017	2018
36	21	30	28	21	12

Trots de minskade olyckstalen kan det även detta år konstateras att de som omkommer inom båtlivet oftast är män över 50 år. Ett fåtal av de omkomna har använt flytväst eller flytplagg. 82 procent av båtägarna uppger att de alltid har flytväst med i båten till samtliga ombord. 2010 var den siffran 80 procent. Sjösäkerhetsrådet har, sedan 2012, iakttagit den faktiska flytväst användningen under en högsommardag på flera olika platser i landet. Då har det visat sig att gan-

ska exakt hälften av alla har flytväst eller flytplagg på sig. Småbarn är näst intill 100-procentiga flytvästanvändare. Barn och ungdomar är också bra medan flytvästanvändningen minskar med tilltagande ålder.

Transportstyrelsen arbetar efter en strategi för att fram till 2020 minska olyckorna med fritidsbåt. Arbetet baseras på den samlade kunskapen hos Sjösäkerhetsrådets medlemmar och övriga organisationer. Ett mål är att antalet omkomna ska vara högst 25 per år räknat på ett femårigt snitt. Olyckor utreds nu betydligt grundligare för att erfarenheterna ska kunna användas i förebyggande syfte.

I genomsnitt har 22 personer omkommit per år under de senaste fem åren. De allra flesta olyckorna kan förebyggas med enkla medel – rätt utrustning, lämplig båt och försiktighet. Vanligtvis har sex av tio av de omkomna druckit alkohol och de brukar inte ha flytväst på sig. Båtlivet kan vara säkert eftersom det går att påverka den egna säkerheten mer än i många andra aktiviteter.

FÖRARKOMPETENS OCH SÄKERHET

38 procent av båtägarna har förarkompetens. Förarintyg och Kustskepparintyg är de vanligaste intygen. Av de som har båt har 78 procent fler än 10 säsongers körerfarenhet. Av de som har båt som kan köras fortare 20 knop har 83 procent fler än 10 säsongers körerfarenhet.

Avlagd examen (procent)	
Utbildning	
Förarintyg / Skärgårdsskeppareexamen	22
Kustskepparintyg / Skepparexamen	14
Manöverintyg för högfartsbåt	1
Båtmekanikerintyg	1
VHF-certifikat	3
Annan, högre förarkompetens	1
Ingen examen	67
Vet ej / ej svar	1

DinSäkerhet.se är en webbplats från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) som riktar sig till privatpersoner för att förebygga olyckor i hemmet och på fritiden. Där finns tips till dig som vistas på sjön om hur du kan öka din egen säkerhet. Se till exempel film om hur gasol hanteras säkert på fritidsbåtar, lär dig undvika brand ombord och vad du gör ifall båten börjar brinna. Du kan också lära dig mer om säker tankning och hur en säker gästhamn kan se ut. Det finns checklistor om bland annat båtsäkerhet och vattenlivräddning som är bra att gå igenom innan du ger dig ut på sjön.

Läs mer på www.dinsakerhet.se

Ordning och reda på sjön

SJÖFYLLERIBESTÄMMELSER

Den 1 juni 2010 utvidgades straffansvaret för sjöfylleri genom att det infördes en fast nedre promillegräns på 0,2 promille alkohol i blodet. Även straffansvaret för grovt sjöfylleri utvidgades så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet. Straffansvaret enligt promillegränserna gäller endast vid framförande av ett fartyg som antingen med motordrift kan framföras med en hastighet om minst 15 knop eller har ett skrov med en största längd av minst 10 meter. För båtar som är kortare än 10 meter och går långsammare än 15 knop gäller samma regler som tidigare – föraren får inte vara mer alkoholpåverkad än att hon eller han kan köra båten på ett säkert sätt. Till promillegränserna har det även införts en möjlighet att ta rutinmässiga alkoholutandningsprov (sållningsprov). Det innebär att Kustbevakningen och Polisen har möjlighet att stoppa dessa båtar utan misstanke om sjöfylleri.

Nästan 9 av 10 personer (88 procent) som känner till lagen om sjöfylleri är positiva till den. Av de som äger båt är drygt tre av fyra personer (77 procent) positiva till lagen och bland de som inte äger båt är 89 procent positiva till lagen.

FORTKÖRNING

Sjöpolisen i Stockholm har genomfört laserkontroller där 24 stycken båtar rapporterades för hastighetsöverträdelse.

I Västra Götaland gjorde Sjöpolisen 2018 14 stycken laserkontroller och rapporterade 15 stycken båtar för hastighetsöverträdelse. Kustbevakningen arbetar också med att beivra hastighetsöverträdelser. Framförallt inriktas arbetet mot att genomföra kontroller där Kustbevakningen av erfarenhet vet att det förekommer intensiv båttrafik samt där olyckor kan få stora konsekvenser. Under 2018 genomförde Kustbevakningen 1 301 fartkontroller varav knappt 585 resulterade i ordningsbot eller brottsanmälan.

STÖLDER

Totalt antal tillgrepp av båtmotorer var 2 365 st (2 729 år 2017) i hela landet. Tyvärr saknas siffran för båtstöld i år (2017 var siffran 1 180 st). Region Stockholm och region väst toppar statistiken. I region väst har man tittat på varför siffrorna ser ut som de gör. Det man sett är att i de klubbar man har Båtsamverkan så har stölderna i stort sett upphört, men att båtägarna drabbas under vinterhalvåret. Den är under en tid på året då Båtsamverkan klubbarna inte är aktiva. Det man också ser är att stölderna sprider sig till områden som saknar Båtsamverkan. 31 maj 2017 blev Båtsamverkan som är en marin variant av grannsamverkan en nationell brottsförebyggande metod inom svensk polis. Idag finns det utsedda kontaktpersoner i alla regioner och en som samordnar nationellt.

FÖRSÄKRINGAR

Mer än två tredjedelar av alla båtar är försäkrade i någon form. Närmare 40 procent har en speciell båtförsäkring och knappt 30 procent omfattas av hemförsäkringen. Resterande båtar, som inte är försäkrade, utgörs mest av mindre båtar utan motor.

SJÖ- OCH FLYGRÄDDNING

Sjöfartsverket ansvarar för all sjö- och flygräddningstjänst i Sverige. Sjöfartsverket ansvarar för räddningsinsatser när någon är eller befaras vara i sjönöd, samt för sjuktransporter från fartyg. Räddningstjänstansvaret gäller kustområdet samt Väneren, Vättern och Mälaren, exklusive hamnområden. Flygräddningsverksamheten innefattar även Sveriges landterritorium. Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral i Göteborg leder och koordinerar räddningsinsatserna och nås med anropssignal "Sweden Rescue" eller via larmnummer 112.

Sjöfartsverkets målsättning är att på svenskt territorialvatten, då positionen är känd, ska den nödställda kunna undsättas inom 60 minuter i 90 procent av alla fall. På internationellt vatten inom den svenska sjöräddningsregionen gäller 90 minuter i 90 procent av alla fall. Under de senaste åren har målsättningarna uppfyllts varje år.

SJÖFARTSVERKET ANSVARAR

I Sverige är det Sjöfartsverket som är ansvarig myndighet och har det juridiska ansvaret för sjöräddningstjänsten. Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral, JRCC, har det operativa ansvaret att larma enheter till olycksplatser samt att leda och koordinera räddningsinsatser. Sjøräddningen i Sverige bygger på tät samverkan mellan statliga myndigheter, kommunal räddningstjänst och frivilliga krafter. Alla inblandade står för olika resurser och kompetenser. Tillsammans ser man till att efterforskning och räddning (Search And Rescue) kan utföras dygnet runt, året om.

Sjöfartsverket har ansvar för att det finns räddningshelikoptrar för statlig sjö- och flygräddning. Helikoptrar och besättningar utgår från Sjöfartsverkets baser i Umeå, Norrtälje, Ronneby, Visby och Göteborg. Myndigheten har också ansvar för att följa upp och utveckla verksamheten sjö- och flygräddning.

KUSTBEVAKNINGEN

Kustbevakningen har huvudansvaret i Sverige för miljöräddningstjänst till sjöss. Vid ett utsläpp till sjöss jobbar Kustbevakningen för att stoppa läckaget av olja och andra farliga ämnen samt förhindra att utsläppet sprider sig. Kustbevakningen har också till uppgift att ta upp så mycket olja som möjligt ur vattnet. Vid utsläpp ska Kustbevakningens ledningscentral 0776-70 60 00 kontaktas. Myndigheten förebygger miljöbrott genom miljöövervakning.

Genomständig beredskap för sjöräddning och övervakning av sjötrafiken arbetar Kustbevakningen för att öka människors trygghet till sjöss. Utöver beredskapen för liv- och miljöräddning har kustbevakarna till uppgift att kontrollera fiskeri, tull, gräns, sjötrafik, jakt, naturvård och miljöbrott. Inom vissa områden har Kustbevakningen även rättsliga befogenheter att utreda brott.

RAPPORT FRÅN KUSTBEVAKNINGEN

Genom sjötrafikövervakning arbetar Kustbevakningen för ökad säkerhet till sjöss. Övervakningen omfattar bland annat kontroll av ordning och säkerhet, nykterhet och att se till att sjötrafikregler följs.

Under 2018 har Kustbevakningen genomfört 3 946 sällningsprov till sjöss och 115 personer har anmälts för misstanke om sjöfylleri. Kustbevakningens närvaro till sjöss och genomförandet av sjöfyllerikontrollerbedöms ha haft en preventiv påverkan på sjöfylleriet.

SJÖPOLISEN

Sjöpolisen utför polisiära uppgifter i skärgårdsområdena längs Sveriges kust. Polisen inriktar sig på stölder, säkerhet, fortkörning, fylleri och vårdslöshet, men deltar även i sjöräddning. Sjöpolisen i Stockholm och Väst är en resurs för att i första hand kunna ingripa vid Händelsestyrda situationer. Det gäller alla typer av brott eller, som stöd och service gentemot allmänheten i våra skärgårdar. I de situationer verksamheten inte är brådskande eller påkallad så faller verksamheten tillbaka till sjösäkerhet och arbetet mot sjörelaterade stölder (utredning, brottsförebyggande arbete).

Räddningstjänsten drivs i kommunal regi och anlitas av Sjärräddningscentralen och SOS Alarm för insatser på sjön. Även försvarsmaktens och Sjöfartsverkets enheter (främst lotsbåtar) ingår i sjöräddningsorganisationen. Många sjöräddningsinsatser orsakas av okunskap. En viktig åtgärd är därför att förbättra utvecklingen och stödja de utbildningsinsatser som utförs genom Nämnden för båtlivsutbildning, Nfb, tillsammans med bildningsförbunden och andra båtutbildare.

Generellt är fortfarande de vanligaste orsakerna till sjöräddningsinsatser av två typer: grundkänning och maskinhaveri. Grundstötning är ibland en logisk följd av att man vistas i alltför svårnavigerade farvatten och kombineras detta med en något för hög fart ökar risken för grundkänning. Sjökortsbilden kan också vara en orsak till problem då många av de mest intressanta båtlivsområdena finns i skärgårdar där det inte gjorts någon modern sjömätning. De digitala sjökorten har oftast samma djupdata som grund, men man kan få intrycket av större precision genom den digitala presentationen. Kategorin maskinhaveri kan handla om relativt enkla fel som bränslestopp på grund av igensatta filter, igensatt kylvattenkanal, slut på bränsle, skadad eller trasig impeller. Fel som är enkla att åtgärda men

BARNENS LIVRÄDDNINGSSKOLA

Sedan många år driver Svenska Livräddningssällskapet ett skolprojekt som kallas Barnens Livräddningsskola. Sedan september 2007 står det i läroplanen att alla barn vid utgången av årskurs 5 ska kunna simma 200 meter varav 50 m på rygg samt hoppa i på djupt vatten. Redan i årskurs 1–4 genomgår barnen skolprojektet Barnens Livräddningsskola som innehåller tre delar: bad-, båt- och isvett.

Projektet drivs sedan 2010 av Svenska Livräddningssällskapet som ett samarbete med Strålsäkerhetsmyndigheten, i syfte att lära alla barn att undvika olyckor och hur man kan hjälpa en människa i nöd.

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Sjöräddningssällskapet är en ideell organisation som deltar i över 80 procent av alla sjöräddningsinsatser, cirka 1 000 per år, utan några statliga bidrag. Verksamheten är helt beroende av gåvor, medlemskap och donationer, i dagsläget har Sjöräddningssällskapet över 115 000 medlemmar.

Sjöräddningssällskapet har 71 räddningsstationer längs Sveriges kuster, i insjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön, Siljan/Runn samt i Kronobergs län. Drygt 2 000 frivilliga sjöräddare är beredda att rycka ut dygnet runt i alla väder, längs hela vår kust och i de stora sjöarna. Sjöräddningssällskapet arbetar också med sjösäkerhet och med att förebygga olyckor till sjöss. Genom att erbjuda sina medlemmar möjligheten att få förebyggande hjälp innan läget blivit akut, minimeras antalet allvarliga sjöräddningsfall. Sjöräddningssällskapet strävar efter att bibehålla och utveckla svensk sjöräddning enligt den modell som finns idag. Målet är noll omkomna till sjöss.

SJÖSÄKERHETSRADET

Sjösäkerhetsrådet är ett samarbetsorgan. I rådet ingår representanter från Transportstyrelsen, Sjöräddningssällskapet, Sjöfartsverket, Polisen, Kustbevakningen, Försäkringsbolagen, Sweboat, Svenska Båtunionen, Seglarförbundet, Kryssarklubben, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), Sportdykarna, Riksföreningen Gästhamnar Sverige, Svenska Livräddningssällskapet, Försvarmakten, SMHI, Kanotförbundet och Sportfiskarna.

Genom olycksuppföljning och kampanjer i media på mässor mm informerar rådet fritidsbåtlivet och andra om hur sjösäkerheten kan förbättras och om hur sjöolyckor kan och ska undvikas.

CE-MÄRKNING

Från den 16 juni 1998 ska alla nya båtar som säljs inom EES vara provade och CE-märkta. Kraven gäller även begagnade båtar tillverkade 1950 eller senare och som importeras från länder utanför EES.

Reglerna, som kommer från ett EU-direktiv, finns i Sjöfartsverkets föreskrift TSFS 2016:5 och är utformade som funktionskrav beträffande säkerhet och miljö. Detaljkraven återges i ca 70 internationella standarder.

UPPTÄCK BÅTLIVET

Båtbranschen skapar, gemensamt med andra aktörer eller i egen regi, flera evenemang under året för att få fler personer att uppräcka båtlivet. Exempel på sådana evenemang är prova-på aktiviteter i samband med starten för ÅF Offshore Race mitt inne i Stockholm city där ca 800 personer fick möjlighet att prova på att åka och köra motorbåt och segla med duktiga instruktörer. Denna typ av aktiviteter är också ett stående inslag på de flytande båtmässorna som Sweboat arrangerar på ost- och västkusten. På YouTube och Facebook rullar också flera inspirationsfilmer som tillsammans har ca 500 000 visningar per år.

Läs mer på www.upptäckbåtlivet.se

Kontaktpersoner

ALLT FÖR SJÖN - STOCKHOLMSMÄSSAN

Hanse Thorslund, hanse.thorslund@stockholmsmassan.se

BÅTMÄSSAN - SVENSKA MÄSSAN

Jacob Ryder, jacob.ryder@svenskamassan.se

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

Frida Åberg, frida.aberg@havochvatten.se

HÅLL SVERIGE RENT

Eva Blidberg, eva.blidberg@hsr.se

KEMIKALIEINSPEKTIONEN

Anneli Rudström, anneli.rudstrom@kemi.se

KUSTBEVAKNINGEN

Växeln, registrator@kustbevakningen.se

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP

Kommunikationsavdelningen, kommunikation@msb.se

RIKSFÖRENINGEN GÄSTHAMNAR SVERIGE

Dick Netterlid, dick@netterlid.com

SJÖFARTSVERKET

Ulrika Ekström, info@sjofartsverket.se

SJÖPOLISEN

Rino Carlsson, rino.carlsson@polisen.se

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Niklas Jendeby, niklas.jendeby@ssrs.se

SPORTFISKARNA

Bengt Olsson, bengt.olsson@sportfiskarna.se

STÄDA SVERIGE

Mats Wesslén, mats.wesslen@stadasverige.se

SVENSKA BÅTUNIONEN

Peter Karlsson, peter@batunionen.com

SVENSKA KANOTFÖRBUNDET

Anders Danielsson, gs@kanot.com

SVENSKA KRYSSARKLUBBEN

Per Berkhuisen, kanslichef@sxk.se

SVENSKA SEGLARFÖRBUNDET

Marie Björling Duell, marie@ssf.se

SWEBOAT - BÅTBRANSCHENS RIKSFÖRBUND

Mats Eriksson, mats.eriksson@sweboat.se

TRANSPORTSTYRELSEN

Lars-Göran Nyström, lars-goran.nystrom@transportstyrelsen.se

Lina Petersson, lina.petersson@transportstyrelsen.se

SweBoat

Båtbranschens Riksförbund

Box 92065 • 120 27 Stockholm
Tfn 08-449 55 90 • info@sweboat.se • sweboat.se